

ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՐՈՒԷՍ

1) Երկարակեցութեան փիլիսոփայութիւնը 2) Տարեկալեօդային պա-
տուար:

ԵՐԿԱՐԱԼԵՑՈՒԹԵԱՆ ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒԹԻՒՆԸ. Այս օրերս
փարիզում լուս տնսաւ Ժան Ֆինօի մի հետաքրքրական գիրք
«Երկար անքրեւո փիլիսոփայութիւն» անունով, որ մեծ ուշա-
դրութեան արժանացաւ ընթերցող հասարակութեան կողմից
և իսկոյն թարգմանուեցաւ գերմաներէնի. Գրքի հեղինակը ա-
պացուցանում է, որ գոյութեան բնական պայմաններում մար-
դուս կեանքը պէտք է շատ աւելի երկարատեւ լինի, քան նա
է ներկայումս: Եղբ աճում է միայն 4 տարուալ ընթացքում,
իսկ ապրում է 20 տարի, ձին աճում է մինչև հինգ տարին,
ապրում է մինչև 25, ուղտի համար համապատասխանող տա-
րիքն են 8 և 40, ի նկատի ունենալով, որ աճման տարիքի
ու կեանքի տարիքի թուերի միջի լարաբերութիւնը ամեն
զէպղբերում հնգին է հաւասար, Ֆինօն հասնում է այն եղա-
կացութեան, որ կեանքի տարիքի բնական թիւը մարդուս
համար հաւասար է հարիւր տարուան: Աւագ, մարդս ամեն
ջանք գործ է դնում, որ կարճացնէ իւր կեանքը, Բայց և
այնպէս այն անբնականութեան գիտակցութիւնը սկսում է լու-
սաւորել մեր միտքը: Առողջաբանութիւնը մեծ լաւաջադիմու-
թիւններ է անում: Արդէն մինչև որոշ աստիճան լաջողուեց
ախպիսի զարհուրելի համաճարակների առաջն առնել, ինչ-
պիսիք էին հարինքը, քոլերան և այլն: Մի խօսքով, մարդ-
կային կեանքի տևողութեան միջին թիւը աճեց: Հեղինակը
վճռապէս հաստատում է այս՝ վիճակագրական տեղեկութիւն-
ների հիման վերալ: Մարդկութիւնը սակայն դեռ մեծ ճիւղ պի-
տի թափէ իւր կրքերի դէմ կռուելու համար: Կեանքը կար-
ճելու վերալ ինչպէս երևում է մեծ աղղբցութիւն ունի դա-

րեջուրը. սրտի հիւանդութիւնները, որոնք նորա գործածութեան հետեւանքներն են, բազմաթիւ մահուան դէպքեր են առաջ բերում, որոնք օր. Միւնխէնով կազմում են՝ բոլոր մահացութիւնների մի երրորդը: Շատ փնտասկար է նույնպէս ծըխախտի գործածութիւնը: Բօճնի մեծաքանակ հարկւրամեայ ձերերի մէջ վիճակագրութիւնը կարողացաւ մրախմի ծխող գտնել, բայց նոցա թւում սակաւ էին նոքա, որոնք աւքօհօլ էին գործ դնում չափաւոր քանակութեամբ, իսկ լօտարինդացի վիրաբույժ Պօլլիտիմանը գրեթէ ամեն օր «արբում էր» իւր 25 ամաւ հասակից մինչև 140 տարին, որին նորան լաջողել էր հասնել: Սակայն, ուսումնասիրողը հաւատում է, որ Պօլլիտիմանը կարող էր աւելի մեծ հասակի հասնել, եթէ չլսէր: Հետաքրքրական է Ֆինօի ալն միտքը, որպէս թէ վաղահաս մահը ներկայանում է առանձնապէս որպէս հետեւանք ներշնչման: Մարդիկ հաւատացած են, որ երկար չեն կարող ապրել, ուստի և վաղ են մեռնում: Ֆինօն ամեն կերպ աչխատում է ոչնչացնել մահուան երկիւղը: Մահը իրականապէս գոյութիւն չունի: Կալ միայն նիւթերի փոփոխութիւններ: Մարմինը բաղկացած է անթիւ ցանցերից, որոնցից իւրաքանչիւրն ունի իւր կեանքը և իւր անհատականութիւնը: Հասարակապետական տէրութեան նման նոքա բաղկացնում են մի ամբողջ կազմութեամբ, որ կոչւում է մարդ: Ցանցերն աճում են ու մեռնում անընդհատ: Մի հիւստածքի մահով մեռնում է մարդու մի մասը: Մեր կազմութեամբ մի անագին հանգստարան է և մեր կեանքը—թաղումների շարք: Մահը չէ կարող կեանքն ընդհատել, նա թոյլ է տալիս կազմութեամբ կազմող հիւստածքներին, անկախօրէն աճել ու աճունեակ տէրութեան շղթաները թափւում են նորանից: Պրօտօպլազմի մէջ ծածկուած է կեանքի բնութեան գաղտնիքն և ուժը: Պրօտօպլազմը բուսական թէ կենդանական թաղաւորութեան մէջ չի կարող որ և է ձև ընդունել բացի նոցանից, որոնք ներկայանում են որպէս ամբողջ կեանքի ֆիզիքական հիմունքներ: Միայն նոցա օգնութեամբ կարելի է կապ գտնել դործարանաւոր և անգործարանաւոր թաղաւորութեանց միջև: Հանքերին ենք պարտական մենք մեր ծագումով և հողին դառնալով, մենք վերադառնում ենք մեր կեանքի ստեղծական տարրերին: (Мозаика).

ՏՈՒԲԵՐԿՈՒԼԵՐԱՅԻՆ ՊԱՏՈՒԱՍՑ: Ֆրանսիական բժշկապետ Գարնօն, որ անձնուրացութեամբ պատուաստել է իրան

տուբէրկուլեօզով որպէս զի ապացուցանէ, թէ սխալ է Կօխ-
տէօրիան, որպէս թէ անասունի տուբէրկուլեօզը վարակիչ չէ
մարդու համար, հետեւեալ խօսակցութիւնն է ունեցել «Matin»
լրագրի աշխատակցի հետ. «Յո, ասել է Գարնօն, անցեալ ե-
րեքշաբթի (լուիսի 15-ին ն. տ.) երկրորդ, առաջինից աւելի
ծանր պատուաստն արեցի ինձ վերալ, վկաների ներկալու-
թեամբ ես ձախ թեիս կաշուի տակ ներմուծեցի կենդանու-
հիւսուածքի տուբերկուլեօզով վարակուած մասնիկ. Ներ-
կալումս իմ մարմնի մէջ դռնուած է կովի տուբերկուլեօզի
բշտիկներ, Պնդում են, թէ ես ալ երկրորդ պատուաստը արի
նորա համար, որ առաջինը որպէս թէ անհետեւանք է անցել.
Դա սխալ է:

Առաջին պատուաստը կաշուի վերալ տուբերկուլեօզի ու-
ռուցքների տուեց, որի մասին ոչ մի կասկած չկալ ալ ես լու-
լիսի 12-ից սկսած. Երկրորդ պատուաստը շատ ծանր է. Նո,
երեւի, 7—8 շաբաթից կմեռնեմ. Հէնց որ կերևան տուբէրկու-
լեօզի նեարդալին հանգուցների հարուածները, ես ինձ կլան-
ձնեմ լաւագոյն վիրաբույժներից մէկին, լուսալով, որ վատ վախ-
ճանի դէպքում ձեռքս կանդամահատէ. Նո դիտաւորութիւն
չեմ ունեցել ինքնասպանութիւն գործել, բալց ուզեցի ապա-
ցուցանել, որ իմ համոզմունքը՝ թէ անասունի տուբէրկուլեօ-
զը վարակիչ է՝ ճշմարիտ է. Ձեռքս արդէն ցաւում է, և մատ-
ներս ուռել են և ազատ չեն կարողանում շարժուել. Նո հան-
գիստ հոգուով ապաստում եմ վերջնական հետեւանքին. (НОВ. ОБ.)

Քարգ. օր. ՆՈՒԱՐԴ ԱՂԱՆԵԱՆ